

Ľudské práva, sociálne a environmentálne normy v dohodách o medzinárodnom obchode

Uznesenie Európskeho parlamentu z 25. novembra 2010 o ľudských právach a sociálnych a environmentálnych normách v dohodách o medzinárodnom obchode (2009/2219(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na články 2, 3, 6 a 21 Zmluvy o Európskej únii,
- so zreteľom na články 153, 191, 207 a 218 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na články 12, 21, 28, 29, 31 a 32 Charty základných práv Európskej únie,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv (z roku 1948) a ďalšie nástroje Organizácie Spojených národov v oblasti ľudských práv, najmä Pakt o občianskych a politických právach (z roku 1966) a Pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (z roku 1966), Dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (z roku 1965), Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (z roku 1979) a Dohovor o právach dieťaťa (z roku 1989), Deklarácia OSN o právach domorodého obyvateľstva (2007) a so zreteľom na záverečný dokument z Miléniového summitu Organizácie Spojených národov, ktorý sa konal 20. – 22. septembra 2010 v New Yorku,
- so zreteľom na Marakéšsku dohodu o založení Svetovej obchodnej organizácie (WTO), ako aj vyhlásenie prijaté na 4. ministerskej konferencii, ktorá sa konala v novembri 2001 v Dauhe, a najmä na jeho bod 31,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 20. septembra 1996 o oznámení Komisie o zohľadnení dodržiavania demokratických zásad a ľudských práv v dohodách medzi Spoločenstvom a tretími krajinami (KOM(1995)0216)¹, ako aj svoje uznesenie zo 14. februára 2006 o ustanoveniach o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2001 o otvorenosti a demokracii v medzinárodnom obchode³, v ktorom sa vyžaduje, aby WTO dodržiavala základné sociálne normy Medzinárodnej organizácie práce (MOP) a aby Európska únia akceptovala rozhodnutia Medzinárodnej organizácie práce vrátane prípadných výziev na sankcionovanie v prípade závažného porušenia základných sociálnych noriem,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. apríla 2002 o oznámení Komisie Rade a Európskemu parlamentu o úlohe Európskej únie pri podpore ľudských práv a demokratizácie v tretích krajinách (KOM(2001)0252)⁴,
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Sociálna dimenzia globalizácie – prínos politiky EÚ k rovnomernému rozdeleniu úžitku (KOM(2004)0383),

¹ Ú. v. ES C 320, 28.10.1996, s. 261.

² Ú. v. EÚ C 290 E, 29.11.2006, s. 107.

³ Ú. v. ES C 112 E, 9.5.2002, s. 326.

⁴ Ú. v. EÚ C 131 E, 5.6.2003, s. 147.

- so zreteľom na svoje uznesenie z 15. novembra 2005 o sociálnom rozmere globalizácie¹,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 5. júla 2005 o zneužívaní detí a o detskej práci v rozvojových krajinách²,
- so zreteľom na závery Rady zo 14. júna 2010 o detskej práci³,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. júla 2006 o spravodlivom obchode a rozvoji⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 22. mája 2007 o globálnej Európe – vonkajšie aspekty konkurencieschopnosti⁵, ktoré je odozvou na oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu s názvom Globálna Európa: svetová konkurencia – príspevok k Stratégii rastu a zamestnanosti v EÚ (KOM(2006)0567),
- so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Podpora dôstojnej práce pre všetkých - prínos EÚ k implementácii programu o dôstojnej práci vo svete (KOM(2006)0249),
- so zreteľom na ministerské vyhlásenie Hospodárskej a sociálnej rady OSN z roku 2006 o plnej zamestnanosti a dôstojnej práci, v ktorom sa plná a produktívna zamestnanosť a dôstojná práca pre všetkých uznáva ako kľúčový prvok trvalo udržateľného rozvoja,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. mája 2007 o podpore dôstojnej práce pre všetkých⁶, v ktorom sa požaduje, aby sa do obchodných dohôd Európskej únie a najmä dvojstranných dohôd začlenili sociálne normy na podporu dôstojnej práce,
- so zreteľom na program o dôstojnej práci a globálny pakt MOP k zachovaniu pracovných miest, ktorý bol prijatý na základe celosvetového konsenzu 19. júna 2009 na medzinárodnej konferencii práce, a na vyhlásenie MOP z roku 2008 o sociálnej spravodlivosti pre spravodlivú globalizáciu,
- so zreteľom na Bruselský dohovor z roku 1968 posilnený v nariadení Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach⁷,
- so zreteľom na všeobecný systém preferencií (VSP) platný od 1. januára 2006, ktorým sa udeľuje bezcolný prístup alebo tarifná zľava pre väčší počet výrobkov a obsahuje tiež nové stimuly pre zraniteľné krajiny so špecifickými obchodnými, finančnými alebo rozvojovými potrebami,
- so zreteľom na všetky dohody medzi Európskou úniou a tretími krajinami,
- so zreteľom na zmluvu o partnerstve medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov (AKT) a Európskou úniou, podpísanú v Cotonou 23. júna 2000 a zmenenú a doplnenú v roku 2005 a 2010,

¹ Ú. v. EÚ C 280 E, 18.11.2006, s. 65.

² Ú. v. EÚ C 157 E, 6.7.2006, s. 84.

³ Závery Rady o detskej práci zo 14. júna 2010, 10937/1/10.

⁴ Ú. v. EÚ C 303 E, 13.12.2006, s. 865.

⁵ Ú. v. EÚ C 102 E, 24.4.2008, s. 128.

⁶ Ú. v. EÚ C 102 E, 24.4.2008, s. 321.

⁷ Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1.

- so zreteľom na svoje uznesenia o dohodách o hospodárskom partnerstve s regiónmi a štátmi AKT, a najmä uznesenia z 26. septembra 2002¹, 23. mája 2007² a 12. decembra 2007³,
 - so zreteľom na medzinárodné dohovory o životnom prostredí, ako je Montrealský protokol o látkach poškodzujúcich ozónovú vrstvu (1987), Bazilejský dohovor o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov (1989), Kartagenský protokol o biologickej bezpečnosti (2000) a Kjótsky protokol (1997),
 - so zreteľom na bod 13 dohody o voľnom obchode podpísanej v októbri 2009 medzi Európskou úniou a Južnou Kóreou,
 - so zreteľom na záver rokovaní medzi EÚ a Kolumbiou a Peru o viacstrannej obchodnej dohode,
 - so zreteľom na vypočutie o zavádzaní sociálnych a environmentálnych noriem v obchodných rokovaníach, ktoré zorganizoval Európsky parlament 14. januára 2010,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre medzinárodný obchod a stanoviská Výboru pre zahraničné veci, Výboru pre rozvoj, Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci a Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín (A7-0312/2010),
- A. keďže prepojenie medzi obchodom, ľudskými právami a sociálnymi a environmentálnymi normami sa stalo kľúčovým prvkom hospodárskych a obchodných vzťahov a je plnou súčasťou vyjednávania v rámci dohôd o voľnom obchode,
 - B. keďže narušenia hospodárskej súťaže a hrozby environmentálneho a sociálneho dumpingu sú čoraz častejšie a poškodzujú najmä podniky a pracujúcich v Európskej únii, ktorí musia dodržiavať najvyššie sociálne, environmentálne a daňové normy,
 - C. keďže reciprocita sa musí stať pravidlom v rámci vzťahov medzi Európskou úniou a tretími krajinami, ale musí sa odlišovať v závislosti od úrovne rozvoja partnerov, pokiaľ ide o požiadavky v sociálnej a environmentálnej oblasti a liberalizáciu obchodu v záujme vytvorenia spravodlivých a čestných podmienok pre medzinárodnú hospodársku súťaž,
 - D. keďže bilaterálne orgány sa stali hlavnými miestami, kde dochádza k úsiliu dosahovať tieto politické ciele, a to dokonca v takej miere, že výhlady na zavedenie multilaterálnych pravidiel upravujúcich vzťahy medzi obchodom, prácou a životným prostredím v rámci WTO nie sú veľmi pravdepodobné,
 - E. keďže je však nevyhnutné zamerať sa na opätovné nastolenie rovnováhy medzi obchodným právom a základnými právami a posilniť dialóg medzi hlavnými medzinárodnými organizáciami, najmä medzi MOP a WTO s cieľom lepšie zosúladiť medzinárodné politiky a zlepšiť globálne riadenie,
 - F. keďže existujú mnohé dôvody na začlenenie ustanovenia o ľudských právach a sociálne

¹ Ú. v. EÚ C 273 E, 14.11.2003, s. 305.

² Ú. v. EÚ C 102 E, 24.4.2008, s. 301.

³ Ú. v. EÚ C 323 E, 18.12.2008, s. 361.

a environmentálne normy do medzinárodných obchodných dohôd, medzi ktoré patrí vôľa zaviesť spravodlivý obchod a zabezpečiť istý druh lojálnosti výmen (rovnaké podmienky), ako aj normatívnejšie dôvody, medzi ktoré patrí ochrana univerzálnych hodnôt uznávaných Európskou úniou a pokračovanie vo vykonávaní súdržných európskych politík,

- G. pripomína, že v Deklarácii OSN o práve na rozvoj z roku 1986 sa potvrdzuje, že „právo na rozvoj je nepopierateľné ľudské právo, na ktorého základe sú všetky ľudské bytosti a všetky národy oprávnené zúčastňovať sa na hospodárskom, sociálnom a kultúrnom rozvoji, ako aj prispievať k nemu a mať z neho úžitok“; domnieva sa preto, že EÚ má povinnosť neporušovať toto právo, ale v skutočnosti ho zahrnúť do medzinárodných dohôd a dodržiavať ho ako usmernenie pre európske politiky,
- H. keďže Lisabonská zmluva potvrdzuje, že vonkajšia činnosť Európskej únie, ktorá v plnej miere zahŕňa obchod, sa musí riadiť tými istými zásadami, ktoré viedli k jej vlastnému vzniku; keďže európsky sociálny model, ktorý je kombináciou udržateľného hospodárskeho rastu a zlepšených pracovných a životných podmienok, môže slúžiť ako vzor aj pre ďalších partnerov; keďže dohody o obchode musia byť navyše zlučiteľné s ďalšími medzinárodnými povinnosťami a dohovormi, ktoré sa zúčastnené štáty zaviazali dodržiavať v súlade s ich vnútroštátnymi právnymi predpismi,
- I. zvažujúc význam zachovania úrovne sociálnych a environmentálnych noriem platných v Európskej únii a ich dodržiavanie zahraničnými podnikmi operujúcimi na európskom jednotnom trhu,
- J. keďže začlenenie ustanovení o ľudských právach a sociálnych a environmentálnych noriem do dohôd o obchode môže zvýšiť pridanú hodnotu týchto dohôd, čím sa umožní širšie prepojenie s občianskou spoločnosťou, zvýšenie podpory politickej a sociálnej stability a vytvorí sa vhodnejšie prostredie na obchodovanie,
- K. keďže oblasť obchodu a dodržiavanie noriem v oblasti ľudských práv a sociálnych a environmentálnych noriem sú dôležitou hodnotou pri zabezpečovaní mieru a blahobytu vo svete, nemožno ich však uplatňovať ako riešenie všetkých problémov medzi štátmi vo svete; keďže však patový stav, v ktorom sa nachádza politická situácia, možno preklenúť prostredníctvom posilnenia obchodných vzťahov a zabezpečenia definície spoločných záujmov, najmä v oblasti ochrany životného prostredia ako spôsobu urovnania konfliktu,
- L. keďže ostatné krajiny slúžia ako pozitívny príklad, pokiaľ ide o zahrnutie sociálnych noriem do obchodných dohôd,
- M. keďže VSP bol vypracovaný na základe dodržiavania zásad zakotvených v medzinárodných dohodách v oblasti ľudských práv a základných noriem pracovného práva krajinám, ktoré sú príjemcami, a keďže zahŕňa osobitný doplnkový systém tarifných preferencií s cieľom podporiť ratifikáciu a účinné uplatňovanie základných medzinárodných dohôd v oblasti ľudských práv a pracovného práva, ochrany životného prostredia a dobrej správy; keďže nedodržiavanie podmienok môže viesť k pozastaveniu využívania obchodného režimu,
- 1. žiada preto, aby budúca obchodná stratégia Európskej únie nebola braná ako cieľ, ale ako nástroj, ktorý umožňuje podporovať európske hodnoty a obchodné záujmy, a tiež ako nástroj spravodlivého obchodu umožňujúci zovšeobecniť začlenenie a účinné

uplatňovanie sociálnych a environmentálnych noriem všetkými obchodnými partnermi EÚ; domnieva sa, že Európska únia by mala zvoliť v rámci svojich rokovaní pozitívny, ale aj právne záväzný prístup; zdôrazňuje, že začlenenie ustanovení týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja, najmä do bilaterálnych dohôd, bude prínosom pre všetky zúčastnené strany;

2. pripomína, že obchodná politika je nástroj v službách globálnych cieľov Európskej únie a že v súlade s článkom 207 ZFEÚ sa obchodná politika uskutočňuje „v rámci zásad a cieľov vonkajšej činnosti Únie“ a v súlade s článkom 3 ZEÚ musí prispievať najmä k „trvalo udržateľnému rozvoju Zeme, k solidarite a vzájomnému rešpektovaniu sa národov, k voľnému a spravodlivému obchodu, k odstráneniu chudoby a k ochrane ľudských práv, najmä práv dieťaťa, ako aj k prísnemu dodržiavaniu a rozvoju medzinárodného práva, najmä k dodržiavaniu zásad Charty Organizácie Spojených národov“;

Ľudské práva, sociálne a environmentálne normy v medzinárodných obchodných vzťahoch

3. vyzýva na širšiu spoluprácu na multilaterálnej úrovni medzi WTO a hlavnými inštitúciami Organizácie Spojených národov v oblasti ľudských práv; domnieva sa, že užšie kontakty s Úradom vysokého komisára OSN pre ľudské práva, ako aj osobitné postupy by boli obzvlášť užitočné na zabezpečenie takého medzinárodného obchodného rámca, ktorý prispieva k dodržiavaniu ľudských práv; zároveň sa domnieva, že v prípadoch konštatovania vážnych porušení ľudských práv by sa mohlo v rámci panelov WTO a odvolacieho orgánu zohľadňovať odborné stanovisko Úradu vysokého komisára;
4. domnieva sa, že všeobecné pravidelné preskúmanie v rámci Rady pre ľudské práva by malo byť nástrojom na vykonávanie dohľadu nad dodržiavaním ustanovení v dohodách o medzinárodnom obchode, ktoré súvisia s ľudskými právami;
5. zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby sa rozšírila spolupráca s MOP, ktorá je príslušným orgánom na vymedzenie a rokovanie o medzinárodných pracovných normách a dohľadanie nad ich uplatňovaním v právnom systéme a praxi, a aby sa MOP v plnej miere zapojila do prác WTO;
 - a) v záujme toho žiada, aby sa MOP v rámci WTO udelilo postavenie oficiálneho pozorovateľa a právo vystúpiť počas ministerských konferencií WTO;
 - b) navrhuje vytvoriť v rámci WTO výbor pre obchod a dôstojnú prácu, podobne ako v prípade výboru pre obchod a životné prostredie; trvá na tom, aby sa obidvom výborom udelili jasne vymedzené právomoci a aby mali konkrétny vplyv;
 - c) navrhuje, aby sa v náležitých prípadoch v rámci obchodných sporov týkajúcich sa porušení medzinárodných pracovných dohovorov bolo možné obrátiť na MOP, ako aj na Úrad vysokého komisára OSN pre ľudské práva;
 - d) navrhuje, aby mohla existovať možnosť podať odvolanie na pôde MOP, ak členský štát WTO považuje rozhodnutie orgánu na riešenie sporov za spochybnenie rozhodnutí MOP týkajúcich sa dodržiavania dohovorov o práci;
6. opätovne potvrdzuje, že ciele, ktoré sa zakladajú na udržaní a zachovaní otvoreného a nediskriminačného multilaterálneho systému obchodovania a na konaní v prospech

ochrany životného prostredia a napomáhajú trvalo udržateľného rozvoja, sa musia vzájomne posilňovať; zdôrazňuje, že podľa článku 20 GATT môžu členské štáty prijať opatrenia obchodného charakteru, ktorých cieľom je chrániť životné prostredie, okrem prípadov zneužívania týchto opatrení na svojoľnú a neodôvodniteľnú diskrimináciu; odporúča členským štátom, aby plne využívali toto ustanovenie;

7. víta existenciu výboru WTO pre obchod a životné prostredie, ktorý by mal byť hlavným fórom na pokračovanie integrácie a prehlbovanie vzťahu medzi životným prostredím a obchodom; vyjadruje nádej, že úloha a činnosť výboru bude rásť, aby sa pozitívnym spôsobom riešili hlavné obchodné a environmentálne výzvy, pred ktorými stojí medzinárodné spoločenstvo;
8. zdôrazňuje, že na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja je dôležité zlepšiť prístup k ekologickým tovarom a technológiám, a vyzýva všetky strany, ktoré sa zúčastňujú na rokovaní, aby na účely podpory nových foriem politik zamestnanosti a vytvárania pracovných miest v súlade s normami dôstojnej práce MOP a v záujme napomáhania možností rastu pre európsky priemysel a MSP zdvojnásobili svoje úsilie s cieľom dospieť k rýchlemu uzavretiu rokovaní o znížení alebo odstránení tarifných a netarifných prekážok pre tovary a environmentálne služby;
9. zdôrazňuje, že treba dosiahnuť pokrok v rokovaní o ďalších bodoch článku 31 vyhlásenia z Dauhy, ktorý sa týka vzťahu medzi existujúcimi pravidlami WTO a osobitnými obchodnými povinnosťami, ktoré sú uvedené v multilaterálnych environmentálnych dohodách (MED), a podporovať užšiu spoluprácu medzi sekretariátmi MED a výborom WTO, ktorá je nevyhnutným prvkom na zabezpečenie uceleného rozvoja obchodných a environmentálnych režimov;
10. domnieva sa, že multilaterálna dohoda o klíme by bola najlepším nástrojom na zabezpečenie internalizácie negatívnych environmentálnych externalít v súvislosti s CO₂, ale hrozí, že sa ju nepodarí uzatvoriť v blízkej budúcnosti; preto sa domnieva, že pre priemyselné odvetvia skutočne vystavené úniku uhlíka by Európska únia mala naďalej skúmať možnosti zavedenia vhodných environmentálnych nástrojov, ktoré by dopĺňali obchodovanie s kvótami CO₂ v rámci systému EU ETS, najmä tzv. mechanizmu zahrnutia uhlíka, pretože takýto mechanizmus by v rámci dodržiavania pravidiel WTO umožnil zabráňovať rizikám transferu emisií CO₂ do tretích krajín;
11. navrhuje, aby sa po prerokovaní a podpise medzinárodnej dohody o klíme vytvorili podmienky umožňujúce zriadiť medzinárodnú organizáciu pre životné prostredie s cieľom zabezpečiť uplatňovanie prijatých záväzkov a dodržiavanie environmentálnych noriem; na túto budúcu organizáciu by sa napríklad povinne obracalo v oblasti environmentálneho dampingu;

Eudské práva, sociálne a environmentálne normy v bilaterálnych obchodných dohodách

12. dôrazne podporuje prax začleňovania právne záväzných ustanovení o ľudských právach do medzinárodných dohôd Európskej únie, ale pripomína, že pretrváva veľký problém týkajúci sa monitorovania a uplatňovania týchto ustanovení; pripomína skutočnosť, že tieto ustanovenia spolu s jasným a presným mechanizmom konzultácie podľa vzoru článku 96 Dohody z Cotonou sa musia začleniť aj do všetkých obchodných a sektorových dohôd; v tejto súvislosti víta začlenenie tohto druhu ustanovenia do dohôd o voľnom obchode novej generácie;

13. zdôrazňuje, že rovnaký prístup systematického začleňovania by sa mal uplatňovať aj v bilaterálnych dohodách v rámci kapitol o trvalo udržateľnom rozvoji;
14. konštatuje, že budúce obchodné dohody by sa mohli uzatvárať v kontexte súčasnej finančnej krízy; domnieva sa, že to nesmie viesť k zanedbávaniu sociálnych a environmentálnych noriem, najmä čo sa týka emisií skleníkových plynov a riadenia nebezpečného odpadu, aby sa dosiahli ostatné ciele;
15. zohľadňujúc uvedené ciele žiada Európsku komisiu, aby do všetkých dohôd o voľnom obchode, o ktorých rokuje s tretími štátmi, systematicky zahrňovala súbor sociálnych a environmentálnych noriem, ku ktorým patrí:
 - a) zoznam minimálnych noriem, ktoré musia dodržiavať všetci obchodní partneri EÚ, pričom tieto normy musia byť v súlade s ôsmimi základnými dohovormi MOP (Core Labour Standards), ako sú uvedené vo vyhlásení MOP o základných zásadách a právach pri práci (1998); k týmto ôsmim dohovorom sa pre priemyselné krajiny pričleňujú štyri prioritné dohovory MOP (ILO Priority Conventions); minimálna norma v environmentálnej oblasti a v oblasti dodržiavania ľudských práv musí byť v súlade so zoznamom dohovorov o životnom prostredí a zásadách dobrej správy, ako je stanovené v európskom nariadení o systéme všeobecných colných preferencií;
 - b) zoznam ďalších dohovorov, ktoré sa majú uplatňovať postupným a pružným spôsobom, pričom sa zohľadňuje vývoj hospodárskej, sociálnej a environmentálnej situácie príslušného partnera; konečný cieľ v sociálnej oblasti musí zodpovedať súhrnnému plneniu programu MOP o dôstojnej práci;
16. zdôrazňuje, že dodržiavanie týchto noriem musí zahŕňať ich ratifikáciu, transpozíciu do vnútroštátneho práva a ich účinné uplatňovanie na celom území štátu;
17. požaduje, aby všetky budúce dohody o obchode obsahovali ustanovenia o zákaze využívania detskej práce, a to najmä pokiaľ ide o ťažbu a spracovanie prírodného kameňa, a aby zahŕňali jednotný európsky certifikačný systém, ktorým sa zabezpečí, že v celom hodnotovom reťazci dovážaného prírodného kameňa a výrobkov z neho sa nevyužíva detská práca v zmysle dohovoru č. 182 MOP;
18. zdôrazňuje, že v rámci dohôd o voľnom obchode by sa mala napláňovať podmienená liberalizácia v závislosti od dodržiavania environmentálnych a sociálnych noriem zahŕňajúca skrátenie harmonogramu zrušenia obmedzení alebo prístup k doplnkovému trhu;
19. zdôrazňuje význam nepretržitého monitorovania uplatňovania dohody a zvolenia otvoreného a inkluzívneho prístupu vo všetkých fázach:
 - a) berie na vedomie využívanie štúdií vplyvu na trvalo udržateľný rozvoj, ale domnieva sa, že by sa mali vykonávať pred začiatkom rokovaní, v ich priebehu a aj po ich ukončení, s cieľom zabezpečiť nepretržité hodnotenie; zdôrazňuje aj význam zameriavať sa v plnej miere na ich výsledky; domnieva sa tiež, že rokovania by mali lepšie zohľadniť priority a obavy, ktoré vyplývajú z týchto štúdií vplyvu;
 - b) žiada Komisiu, aby vypracovala štúdiu vplyvu na ľudské práva s cieľom doplniť

štúdie vplyvu na trvalo udržateľný rozvoj o zrozumiteľné obchodné ukazovatele, ktoré vychádzajú z ľudských práv a z environmentálnych a sociálnych noriem;

- c) vyzýva obe zúčastnené strany, aby predkladali pravidelné správy o všeobecnom pokroku pri plnení záväzkov, ktoré sa prijali na základe dohody;
 - d) žiada Komisiu, aby zabezpečila zapojenie parlamentov partnerských krajín do obchodných rokovaní s cieľom zlepšiť verejnú správu a demokratickú kontrolu v rozvojových krajinách;
 - e) zdôrazňuje význam zapojenia občanov do všetkých fáz rokovaní a počas monitorovania dohody a preto žiada zriadiť fórum trvalo udržateľného rozvoja alebo konzultačné skupiny v záujme umožnenia konzultácií so sociálnymi partnermi a zástupcami nezávislej občianskej spoločnosti;
20. žiada, aby dohody EÚ o obchode účinne zabezpečovali najvyššiu možnú úroveň transparentnosti, prísne normy verejného obstarávania a podávanie správ podnikmi v jednotlivých krajinách tak v rozvinutých, ako aj v rozvojových krajinách s cieľom zamedzovať nezákonným únikom kapitálu;
21. naliehavo vyzýva Úniu, aby uznala právo na prístup k prírodným zdrojom v rámci rokovaní o obchodných dohodách a aby uznala práva pôvodného a domorodého obyvateľstva, pokiaľ ide o prístup k základným prírodným zdrojom; žiada Komisiu, aby do rokovaní a medzinárodných obchodných dohôd zahrnula problematiku nákupu a vlastníctva pôdy v tretích krajinách, najmä v najmenej rozvinutých krajinách a rozvojových krajinách;
22. uznáva, že kapitola o trvalo udržateľnom rozvoji v bilaterálnych dohodách, o ktorých sa v súčasnosti rokuje, je záväzná, ale mohla by sa posilniť, ak bude obsahovať:
- a) postup žaloby, ktorý by mohli využiť sociálni partneri;
 - b) možnosť obrátiť sa s odvolaním na nezávislý orgán na rýchle a účinné vyriešenie sporov spojených so sociálnymi a environmentálnymi problémami, ako napríklad panel odborníkov vybraných obidvomi stranami na základe ich skúseností v oblasti ľudských práv, pracovného práva a environmentálneho práva, a ktorých odporúčania by mali byť súčasťou náležite vymedzeného procesu, ktorý zahŕňa ustanovenia na ich uplatňovanie;
 - c) možnosť využiť mechanizmus na riešenie sporov v rovnakej miere, ako ostatné zmluvné strany, ktorý umožňuje udeliť pokuty s cieľom zlepšiť situáciu v príslušných sektoroch alebo aspoň dočasné pozastavenie niektorých obchodných výhod stanovených v dohode v prípade závažného porušenia uvedených noriem;
23. zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa tieto dohody doplnili sprievodnými opatreniami vrátane opatrení technickej podpory a programov spolupráce, ktoré sú zamerané na zlepšenie schopnosti vykonávania, a to najmä základných dohôd v oblasti ľudských práv a sociálnych a environmentálnych noriem;

***Ľudské práva, sociálne a environmentálne normy v unilaterálnych obchodných vzťahoch:
VSP a VSP +***

24. domnieva sa, že 27 dohovorov, ktorých ratifikácia a účinné vykonávanie sa vyžaduje s cieľom umožniť využívanie VSP +, predstavujú jedinečnú zmes dohovorov o normách v oblasti ľudských práv, pracovného práva, životného prostredia a dobrej správy; zdôrazňuje, že VSP + mal doteraz viditeľný pozitívny vplyv v súvislosti s ratifikáciou týchto dohovorov, ale už menej, pokiaľ ide o ich uplatňovanie, a preto očakáva, že sa bude klásť väčší dôraz na sprievodné opatrenia zamerané na zlepšenie schopnosti vykonávania; domnieva sa tiež, že na zaručenie dôveryhodnosti VSP + musí Komisia v prípade, že sa ukáže, že krajiny neuplatňujú 27 dohôd, začať vyšetrovanie, a v prípade potreby zrušiť preferencie;
 25. domnieva sa, že by sa v dohodách Európskej únie s tretími krajinami mohlo vytvoriť užšie prepojenie medzi ustanoveniami o ľudských právach a VSP +, najmä pokiaľ ide o monitorovanie;
 26. žiada Komisiu, aby v rámci procesu revízie režimu VSP + postupovala tak, že tento režim bude prospešný najmä pre krajiny, ktoré to najviac potrebujú, a aby zjednodušila pravidlá o pôvode, aby krajiny, ktoré sú príjemcami iniciatívy „všetko okrem zbraní“ a režimu VSP + mohli mať čo najväčší prospech z preferencií, ktoré za im priznajú; žiada, aby zaviedla transparentné porovnávacie body, mechanizmy a kritériá na udeľovanie, ako aj odoberanie preferencií v rámci tohto režimu; žiada tiež, aby sa Európsky parlament mohol v plnej miere zúčastňovať na celom procese, najmä pokiaľ ide o návrh Rady týkajúci sa zoznamov krajín, ktoré môžu byť príjemcami, začatie vyšetrovaní alebo dočasné pozastavenie VSP +;
 27. vyzýva Komisiu, aby včas predložila návrh nariadenia o zákaze dovozu tovaru, ktorý bol vyrobený prostredníctvom moderných foriem otroctva, nútenej práce, najmä nútenej práce osobitne zraniteľných skupín, v rozpore so základnými normami v oblasti ľudských práv, do Únie;
 28. vyzýva Komisiu, aby na základe rámcovej dohody o vzťahoch medzi Európskym parlamentom a Komisiou v každej fáze rokovaní o dohodách o medzinárodnom obchode podrobne informovala Parlament o všetkých príslušných tematických oblastiach;
 29. vyzýva Komisiu, aby vzhľadom na rozšírené právomoci Parlamentu podľa Lisabonskej zmluvy zaručila efektívny tok informácií, kedykoľvek priznala zástupcom Parlamentu štatút pozorovateľov a zabezpečila tým prístup ku všetkým príslušným zasadnutiam a dokumentom;
- o
- o o
30. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a vládam a parlamentom členských štátov.